



Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej



BM-II.059.1.735.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 6840 Pani Posłanki Mirosławy Stachowiak - Różeckiej w sprawie wyrównania finansowania domów pomocy społecznej działających na zlecenie w woj. dolnośląskim, ze szczególnym uwzględnieniem pokrycia niedoborów wynikających z zasad finansowania mieszkańców umieszczonych w DPS przed 2004 r., proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1283, z późn. zm.) domy pomocy społecznej prowadzone są w ramach zadań własnych przez gminy lub powiaty, przy czym domy gminne finansowane są ze środków własnych gmin (w tym z odpłatności mieszkańców i ich rodzin), zaś domy powiatowe ze środków własnych powiatu (w tym odpłatności mieszkańców, ich rodzin oraz gmin) i dofinansowywane z budżetu państwa. Domy regionalne mogą być finansowane jako zadanie własne lub dofinansowywane z budżetu państwa. Prowadzenie domów pomocy społecznej jest zatem zadaniem własnym jednostek samorządu terytorialnego.

Od 1 stycznia 2004 roku zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 1572), powiat otrzymuje dotację na mieszkańców domów pomocy społecznej prowadzonych w ramach zadania własnego lub prowadzonych na jego zlecenie, umieszczonych na podstawie skierowania wydanego przed 1 stycznia 2004 roku (tzw. „stare zasady”). Dotacja, przekazywana jest przez wojewodę w okresach miesięcznych, w wysokości odpowiadającej iloczynowi liczby mieszkańców domów skierowanych do placówek przed 1 stycznia 2004 r. i średniego miesięcznego kosztu utrzymania w DPS, pomniejszonego o dochody uzyskiwane z odpłatności za pobyt mieszkańca w placówce. W zależności od sytuacji finansowej DPS w powiecie, a także od uzyskanych dochodów z tytułu odpłatności za pobyt w placówce, wojewoda może zwiększyć kwotę dotacji dla powiatu do 20%, a w przypadku domów pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, w których odpłatności za pobyt są najniższe, nawet o 50%.

Do wyliczenia dotacji przyjmuje się średni miesięczny koszt utrzymania w DPS, nie wyższy jednak niż średnia miesięczna kwota dotacji wyliczona dla województwa. Średnią miesięczną kwotę dotacji dla województwa stanowi ustalana w budżecie wojewody miesięczna kwota dotacji przeznaczona na działalność DPS, ustalona zgodnie z powyższym, bez wydatków inwestycyjnych, podzielona przez liczbę mieszkańców w tych placówkach.

Średni miesięczny koszt utrzymania w domu pomocy społecznej wyliczany jest na podstawie art. 6 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej, według którego koszt ten stanowi kwotę rocznych kosztów działalności DPS wynikającą z utrzymania mieszkańców, o których mowa w art. 55 ust. 1 ww. ustawy z roku poprzedniego, bez kosztów inwestycyjnych i wydatków na remonty, powiększoną o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług

konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzieloną przez liczbę miejsc, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego w danej placówce DPS.

Wojewodowie, w tym Wojewoda Dolnośląski, jako dysponenci części 85 budżetu państwa, jeszcze na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej, w oparciu o wytyczne Ministra Finansów wskazane w tzw. piśmie limitowym, planują wydatki na zadania z pomocy społecznej - w tym na dofinansowanie bieżącej działalności domów pomocy społecznej - w których przebywają mieszkańcy przyjęci do DPS przed 1 stycznia 2004 r., a także osoby ze skierowaniami wydanymi przed tym dniem (wydatki planowane w dziale 852 - Pomoc społeczna, w rozdziale 85202 - Domy pomocy społecznej). Ponadto, w trakcie roku budżetowego wojewodowie mogą dokonywać przeniesień wydatków między rozdziałami i paragrafami wydatków w ramach danej części, co może wpłynąć na wzrost rocznego limitu wydatków na dofinansowanie utrzymania domów pomocy społecznej. Decyzje w tym zakresie podejmowane są na szczeblu wojewody, w myśl art. 171 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, z późn. zm.).

Mając na uwadze powyższe oraz zgodnie z informacjami pozyskanymi z Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu informuję, że dotacja w województwie dolnośląskim, o której mowa w art. 53 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, przysługująca jednostce samorządu terytorialnego w 2024 r. określona została zgodnie z przepisami ww. ustawy, w oparciu o ustalony przez Ministerstwo Finansów limit na dany rok i wynosiła 4 120,78 zł miesięcznie.

Ponadto, zgodnie z przekazaną przez Wydział informacją, w 2024 r., oprócz podstawowej kwoty dotacji w wysokości średniej wojewódzkiej na jednego mieszkańca domu pomocy społecznej, przyjętego lub skierowanego do placówki przed 1 stycznia 2004 r., na podstawie art. 155 ustawy o pomocy społecznej, przekazano do powiatów dodatkowe środki w wysokości 7 049 378,04 zł, z przeznaczeniem na bieżącą działalność 33 domów pomocy społecznej. Środki te zostały podzielone proporcjonalnie do liczby mieszkańców i kosztów ich utrzymania w poszczególnych domach pomocy społecznej, na podstawie wniosków złożonych przez powiaty prowadzące placówki, w tym również dla domów pomocy społecznej działających na ich zlecenie.

Jednocześnie, w 2024 roku zostały przekazane jednostkom samorządu terytorialnego dodatkowe środki z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z tytułu uzupełnienia subwencji ogólnej, w łącznej wysokości 10 mld zł. Podział tej kwoty między jednostki samorządu terytorialnego został dokonany w sposób określony w art. 31a ustawy z dnia 16 stycznia 2024 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024. Samorządy mogły wydatkować otrzymane środki w sposób elastyczny, przeznaczając je również na wydatki bieżące, w tym na wsparcie dla domów pomocy społecznej.

Należy podkreślić, że zgodnie z przepisami ustrojowymi jednostki samorządu terytorialnego posiadają osobowość prawną, a wykonując zadania publiczne realizują je w imieniu własnymi i na własną odpowiedzialność. W zakresie prowadzenia gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego są samodzielne, a ich organy - w granicach prawa - suwerenne w podejmowaniu decyzji dotyczących przeznaczania i wykorzystywania środków finansowych zabezpieczonych w budżecie.

W ramach projektu ustawy budżetowej na rok 2025 uwzględniono zwiększenie środków w rezerwie celowej budżetu państwa przeznaczonej na zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej o dodatkowe 80 mln zł na dofinansowanie bieżącej działalności domów pomocy społecznej, w których przebywają mieszkańcy przyjęci do tych placówek przed 1 stycznia 2004 r., a także osoby ze skierowaniami wydanymi przed tym dniem. Przyjęcie ustawy budżetowej na rok 2025 z uwzględnieniem zwiększenia rezerwy celowej na zadania z pomocy społecznej umożliwi Ministrowi Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dokonanie, w porozumieniu z wojewodami, podziału środków z tej puli, tj. zwiększenia budżetów wojewodów w obszarze pomocy społecznej z przeznaczeniem na dofinansowanie utrzymania domów pomocy społecznej.

Kierownictwo Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej dostrzega kwestie zwiększonych potrzeb w odniesieniu do finansowania bieżącej działalności domów pomocy społecznej, w których przebywają mieszkańcy umieszczeni w placówkach na tzw. „starych zasadach”. Podjęto działania nad rozwiązaniami systemowymi w zakresie możliwości wsparcia finansowego wynagrodzeń pracowników służb społecznych ze środków budżetu państwa, w tym także domów pomocy społecznej.

Do ustawy o pomocy społecznej wprowadzono zmianę, która umożliwiła przyjęcie przez Radę Ministrów Uchwały nr 62 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024–2027”. W 2024 r. środki przyznawano w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2024 r. Na wypłaty dodatków dla 56 884 pracowników domów pomocy społecznej uruchomiono środki w wysokości ponad 393 mln zł.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej powołano Zespół do spraw reformy systemu pomocy społecznej złożony z ekspertów, praktyków oraz osób ze świata nauki. Jego członkowie przeglądają funkcjonujące w polskim systemie pomocy społecznej rozwiązania prawne i organizacyjne, wyznaczając kierunki zmian pozwalające na wypracowanie narzędzi system ten reformujących. Przeprowadzona na tej podstawie reforma powinna doprowadzić do integracji różnych form wsparcia oraz współpracy pomiędzy instytucjami państwowymi, samorządami, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi społecznościami, co przyczyni się do zwiększenia skuteczności działań pomocowych.

Równocześnie informuję, że zarządzeniem nr 30 Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 marca 2024 r. powołany został Międzyresortowy Zespół do spraw systemowych rozwiązań związanych z opieką nad osobami starszymi, którego zadania to m. in. : analiza systemowych rozwiązań związanych z opieką nad osobami starszymi, proponowanie kierunków działań w obszarach dotyczących opieki nad osobami starszymi, opracowanie rekomendacji dla założeń rozwiązań legislacyjnych dotyczących opieki nad osobami starszymi;

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/